

Høringsinnspill til forslag til ny lov for å gjennomføre avtalen, og nødvendige lov- og forskriftsendringer

Av Norsk Senter for Havrett ved Vito De Lucia og Ingrid Solstad Andreassen, UiT Norges Arktiske Universitet

1. Norsk Senter for Havrett viser til Klima- og miljødepartementet sin høring av 1. november 2024 om forslag til ny lov om bevaring og bærekraftig bruk av marint naturmangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon, samt forslag til mindre endringer i plan- og bygningsloven og forskrift om konsekvensutredninger.
2. Norsk Senter for Havrett er positiv til at det vedtas en ny lov for å sikre gjennomføringen av den nye avtalen, og ser dette som et viktig steg for implementeringen av avtalens bestemmelser. Vi ønsker imidlertid å fremheve enkelte bemerkninger knyttet til lovforslaget.
3. Den første bemerkningen relaterer seg til lovforslagets formålsbestemmelse. I avtalens artikkel 2 oppstilles målene for avtalen, hvor også «further international cooperation and coordination» er angitt som en av målsetningene. Viktigheten av å styrke samarbeid og koordinering er også viet spesiell oppmerksomhet i avtalens artikkel 5 (2) som regulerer forholdet mellom avtalen og eksisterende rettslige instrumenter og organisasjoner, både globale, regionale, sub-regionale og sektorbaserte organer. Det følger av avtalens artikkel 8 (1) at det påhviler statene en plikt til å styrke og promotere «cooperation among relevant legal instruments and frameworks and relevant global, regional, subregional and sectoral bodies in the achievement of the objectives of this Agreement.» Avtalens artikkel 8 (2) konkretiserer innholdet i statenes forpliktelser ved å fastslå at medlemslandene skal «endeavour to promote, as appropriate, the objectives of this Agreement when participating in decision-making under other relevant legal instruments, frameworks, or global, regional, subregional or sectoral bodies.»
4. Det bemerkes at viktigheten av å styrke samarbeid og koordinering ikke er angitt som et av formålene i lovforslagets § 1-1. For å sikre en effektiv gjennomføring av avtalens målsetninger og forpliktelsene inntatt i særlig artikkel 8 vil det være vesentlig at medlemslandene i de relevante institusjonene søker å styrke samarbeidet og koordineringen mellom implementeringen av avtalen og de eksisterende organisasjonene. Det vil dermed være naturlig at Norge anerkjenner denne rettslige plikten og målsetningene knyttet til samordningsmekanismen i formålsbestemmelsen i den nye loven. Norge er medlemsland i

eksempelvis globale institusjoner med beslutningsmyndighet, slik som the International Maritime Organization (IMO), og flere regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner, slik som eksempelvis the North-East Atlantic Fisheries Commission (NEAFC) og International Commission for the Conservation of Atlantic Tunas (ICCAT). Gitt pliktene som påhviler Norge under avtalens artikkel 8, vil det være naturlig at den nye loven eksplisitt anerkjenner Norges forpliktelse til å etterstrebe samarbeid og koordinering i disse organisasjonene. Dette vil også tydeliggjøre behovet for koordinering mellom de ulike myndighetene nasjonalt og sikre en likeartet nasjonal praksis i de ulike internasjonale, regionale, sub-regionale og sektorbaserte organisasjonene. Det anbefales derfor at målet om å sikre samarbeid og koordinering inntas i lovforslagets § 1-1.

5. Den andre bemerkningen gjelder avtalens artikkel 7, hvor det stadfestes at flere miljørettslige prinsipper og tilnærminger har betydning for å nå avtalens målsetninger. Det bemerkes at disse prinsippene i ikke eksplisitt anerkjennes på tilsvarende måte i lovforslaget. Selv om utslag av de ulike prinsippene kan finnes i enkeltbestemmelser i lovforslaget er vi av den oppfatning at det er sentralt å anerkjenne betydningen og bruken av disse prinsippene i klartekst. I naturmangfoldloven er flere av disse prinsippene eksplisitt anerkjent i §§ 8-12, og det synes naturlig å også innta disse i lovforslaget. Det foreslås følgelig at det inntas en egen lovbestemmelse i den nye loven, lik artikkel 7 i avtalen, hvor de relevante miljørettslige prinsippene og tilnærmingene fremheves særskilt.
6. Videre bemerkes det at lovforslaget ikke oppstiller rettslige plikter knyttet til strategiske konsekvensutredninger. I tråd med avtalens artikkel 39(1) er statene pliktige til å vurdere gjennomføringen av strategiske konsekvensutredninger både individuelt og gjennom samarbeid med andre medlemsland. Det anbefales at man inntar en lovbestemmelse i lovutkastet som tydeliggjør Norges plikter i tråd med innholdet i artikkel 39 for å sikre en effektiv implementering av avtalen.
7. Vi ønsker også å fremheve at plikten til å promotere bruken av konsekvensutredninger i tråd med artikkel 29 i avtalen ikke synes inntatt i lovforslaget. Avtalens artikkel 29 hviler på en grunnsetning om integrering og en likeartet standard for konsekvensutredninger. Det synes derfor vesentlig at innholdet i avtalens artikkel 29 inntas i kapittel 4 i lovforslaget.
8. Endelig ønsker vi å knytte noen bemerkninger til lovforslagets § 4-3 (1), hvor det presiseres at «dersom en planlagt aktivitet kan ha mer enn en ubetydelig eller kortvarig virkning på det marine miljøet eller dersom virkningene av aktiviteten ikke er kjent eller det mangler tilstrekkelig kunnskap om virkningene, skal det gjennomføres en vurdering av om aktiviteten krever konsekvensutredning etter § 4-5.» Avtalens artikkel 30, som lovforslagets

§ 4-3 (1) bygger på, anvender ordet «screening.» Etter vår forståelse refererer ordlyden i avtalen til en mer utførlig kunnskapsinnhenting enn begrepet «vurdere» som anvendes i lovforslaget. Det anbefales derfor at ordlyden i lovforslagets § 4-5 endres for å reflektere den rettslige betydningen av avtalens artikkel 30.

9. For øvrig stiller vi oss positive til lovforslagets innhold og er av den oppfatning av at dette vil styrke bevaringen og mer bærekraftig bruk av marint naturmangfold i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon.